

กะเพรา

๑. ชื่อสมุนไพร กะเพรา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ocimum tenuiflorum* L.

ชื่อวงศ์ LAMIACEAE (LABIATAE)

ชื่อพ้อง *Ocimum sanctum* L.

ชื่ออังกฤษ Holy basil, Sacred basil

ชื่อท้องถิ่น กอมก้อดง, กอมก้อ, กะเพราขาว, กะเพราแดง, ห่อกวอซู, ห่อตูปลู, อิมคิมหล่า

๒. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก มีกิ่งก้านเป็นเหลี่ยม มีขนปกคลุม ใบเดี่ยวออกเรียงตรงข้ามเป็นคู่ๆ เป็นรูปรีหรือรีแกมขอบขนาน ปลายใบแหลมหรือมน ขอบใบหยักแบบฟันเลื่อย โคนใบแหลมหรือมน ตามเส้นใบมีขน ดอกเป็นช่อคล้ายฉัตร ออกที่ปลายกิ่ง ใบประดับเป็นรูปไข่ ปลายแหลม ขอบมีขน ดอกติดรอบแกนช่อเป็นระยะๆ บานจากด้านล่างขึ้นไปด้านบน กลีบดอกมีสีชมพูแกมม่วง แยกเป็น ๒ ปาก ปากบนหยักเป็นรูปหอก ๔ หยัก ปากล่างยื่นยาว ผลแห้งแตกได้แบ่งเป็น ๔ ผลย่อยเชื่อมติดกัน เมล็ดมีรูปรี

๓. ส่วนที่ใช้เป็นยาและสรรพคุณ

-ใบ ขับลม

๔. สารสำคัญที่เชื่อว่าเป็นสารออกฤทธิ์ หรือสารที่ใช้ประเมินคุณภาพของสมุนไพร

Ursolic acid มีฤทธิ์ยับยั้งการหลั่ง histamine จาก mast cell และ eugenol ในน้ำมันหอมระเหย มีฤทธิ์ยับยั้งแบคทีเรีย (๒) และขับน้ำดี (๓) นอกจากนี้ยังมีสารที่ลดการอักเสบ ได้แก่ cirsilineol, cirsimaritin, isothymonin, apigenin, rosmaric acid และ eugenol

๕. ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา

๕.๑ ฤทธิ์ขับลม

กะเพรามีน้ำมันหอมระเหยซึ่งมีฤทธิ์ขับลม eugenol ในน้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ยับยั้งแบคทีเรียที่ทำให้เกิดทำให้ท้องเสีย

๕.๒ ฤทธิ์ต้านการเกิดแผลในกระเพาะอาหาร

เมื่อให้สารสกัดจากกะเพรากับหนูด้วยแอลกอฮอล์ร้อยละ ๗๐ ทางท่อตรงเข้าที่กระเพาะอาหารหนูแรทในขนาด ๑๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม มีผลรักษาแผลในกระเพาะอาหารที่เกิดจากแอสไพริน หรือการทำให้เกิดความเครียดด้วยความเย็น เมื่อป้อนหนูแรทด้วยสารสกัดจากผงใบกะเพรากับหนูด้วยเอทิลแอลกอฮอล์ขนาด ๑๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม วันละ ๑ ครั้ง ติดต่อกัน ๓ วัน หรือฉีดน้ำมันจากเมล็ดกะเพรา ขนาด ๑-๓ มิลลิลิตร/กิโลกรัม เข้าทางช่องท้องของหนูตะเภา ที่เหนี่ยวนำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหารด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น แอสไพริน แอลกอฮอล์ ฮีสตามีน การผูกที่รอยต่อระหว่างกระเพาะอาหารกับลำไส้เล็ก (pyloric ligation) อินโดเมธาซิน เรสเซอปีน ซีโรโทนิน และ ความเครียด พบว่าสามารถลดการหลั่งกรดและป้องกันการทำลายเยื่อกระเพาะอาหารจากสิ่งกระตุ้นเหล่านี้ได้

๕.๓ ฤทธิ์ลดการบีบตัวของลำไส้

สารสกัดจากใบกะเพรากับหนูด้วยน้ำ หรือสารสกัดแอลกอฮอล์ร้อยละ ๔๙ มีผลคลายกล้ามเนื้อเรียบของลำไส้หนูตะเภา และกระต่าย ที่กล้ามเนื้อลำไส้ถูกกระตุ้นให้บีบตัวด้วยฮีสตามีน อะเซทิลโคลีน และคาร์บาโคล

๕.๔ ฤทธิ์ขับน้ำดี

กะเพรามีสาร eugenol ซึ่งมีฤทธิ์ขับน้ำดี

๕.๕ ฤทธิ์ลดการอักเสบ

สารสกัดจากใบกะเพรากับหนูด้วยน้ำและเมทิลแอลกอฮอล์ มีฤทธิ์บรรเทาการอักเสบของอุ้งเท้าหนูแรทที่ถูกเหนี่ยวนำให้อักเสบด้วยคาร์ราจีแนนและน้ำมันละหุ่ง สาร eugenol ในกะเพรามีฤทธิ์ลดการอักเสบโดยยับยั้งการสังเคราะห์พรอสตาแกลนดิน (prostaglandin) สารสกัดจากใบกะเพรากับหนูด้วยเอทิลแอลกอฮอล์ร้อยละ ๕๐ น้ำมันหอมระเหย และน้ำมันจากเมล็ดกะเพรา มีฤทธิ์ลดการอักเสบของอุ้งเท้าหนูที่ถูกเหนี่ยวนำให้เกิดการอักเสบด้วยคาร์ราจีแนน ซีโรโทนิน และฮีสตามีน กรดไขมันจากน้ำมันเมล็ดกะเพรา ได้แก่ stearic acid, palmitic acid, oleic acid, linoleic acid และ linolenic acid มีฤทธิ์ลดการบวมของอุ้งเท้าหนูจากการ

เหนียวนำไปให้อักเสบด้วยคาราจีแนน พรอสต้าแกลนดิน อี ๒ (PGE๒) leukotriene และ arachidonic acid นอกจากนี้ไขมันเมล็ดกะเพรายังสามารถลดการอักเสบของข้อเข่าหนูแรท เมื่อให้รับประทานเป็นเวลา ๑๐ วัน โดยน้ำมันเมล็ดกะเพราขนาด ๓ มิลลิลิตร/กิโลกรัม จะมีผลยับยั้งเทียบเท่ากับยาแอสไพรินขนาด ๑๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม น้ำมันหอมระเหยจากใบกะเพราออกฤทธิ์ต้านการอักเสบโดยยับยั้งเอนไซม์ ๕-lipoxygenase ได้ดีกว่า กรด nordihydroquareric ตำรับยาที่มีกะเพราเป็นส่วนประกอบมีฤทธิ์ลดการอักเสบของอุ้งเท้าหนูขาวที่เหนียวนำไปเกิดการอักเสบด้วยสารคาราจีแนน และฟอร์มาลิน สารสกัดจากใบ ลำต้นของกะเพรา และสารที่แยกได้จากกะเพราได้แก่ cirsilineol, cirsimaritin, isothymonin, apigenin, rosmarinic acid และ eugenol ที่ความเข้มข้น ๑ มิลลิโมล/ลิตร มีฤทธิ์ยับยั้งการอักเสบได้

๕.๖ ฤทธิ์แก้ปวด ลดไข้

สารสกัดจากใบกะเพราด้วยแอลกอฮอล์ ขนาด ๕๐ และ ๑๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม เมื่อฉีดเข้าทางช่องท้องของหนูเม้าส์ หรือป้อนทางปากในขนาด ๕๐, ๑๐๐ และ ๒๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม สามารถยับยั้งอาการปวดได้ในหนูที่ถูกเหนียวนำไปเกิดการปวดโดยการฉีดกรดอะซิติกเข้าทางช่องท้อง และโดยการทดสอบวางหางหนูบนแผ่นโลหะร้อน สารสกัดจากใบกะเพราด้วยน้ำและเมทิลแอลกอฮอล์ และน้ำมันกะเพรามีฤทธิ์บรรเทาปวดลดไข้(๑๙) เมื่อฉีดน้ำมันกะเพราขนาด ๓ มิลลิลิตร/กิโลกรัมเข้าทางช่องท้องของหนูแรทที่มีไข้จากการได้รับวัคซีนไทฟอยด์-พาราไทฟอยด์ พบว่าสามารถลดไข้ได้เทียบเท่ากับยาแอสไพริน (๕) สารสกัดจากใบกะเพราด้วยเมทิลแอลกอฮอล์มีฤทธิ์บรรเทาอาการเจ็บปวดของหนูที่เหนียวนำไปเส้นประสาทอักเสบ (neuropathy) โดยการตัดเส้นประสาทที่สะโพก (sciatic nerve transection) (๒๙)

๕.๗ ฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง

เมื่อป้อนสารสกัดจากรากกะเพราด้วยเมทิลแอลกอฮอล์ให้หนูในขนาด ๕๐-๑๕๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม จะทำให้หนูเคลื่อนไหวน้อยลง และมีฤทธิ์คลายกล้ามเนื้อ นอกจากนี้สารสกัดจากกะเพรายังออกฤทธิ์เป็นยานอนหลับอ่อนๆ และคลายเครียดได้

๕.๘ ฤทธิ์ปกป้องตับ

เมื่อฉีดสารสกัดจากทั้งต้นด้วยแอลกอฮอล์ร้อยละ ๗๐ ขนาด ๒๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม เข้าช่องท้องหนูเม้าส์ หรือป้อนยาดำรับต่างๆ ที่มีกะเพราเป็นส่วนประกอบให้หนูแรท ได้แก่ สารสกัดใบกะเพราขนาด ๑๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม ป้อนหนูเม้าส์นาน ๑๐ วัน สารสกัดกะเพราด้วยน้ำเย็น ขนาด ๓ กรัม/๑๐๐ กรัม ป้อนหนูเป็นเวลา ๖ วัน และสารสกัดกะเพราด้วยแอลกอฮอล์ ขนาด ๒๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม พบว่าสารสกัดกะเพราดังกล่าวสามารถป้องกันตับจากการถูกทำลาย ด้วยคาร์บอนเตตระคลอไรด์ ยาพาราเซตามอล และสารปรอทได้

๕.๙ฤทธิ์ต้านแบคทีเรีย

สารในกลุ่ม phenol, tannin และ saponin จากต้นกะเพรา และสารสกัดด้วยเอทิลแอลกอฮอล์ เมทิลแอลกอฮอล์ในน้ำ น้ำ และน้ำมันหอมระเหยจากกะเพรา สามารถต้านเชื้อแบคทีเรียที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคได้แก่ Escherichia coli Shigella dysenteriae Staphylococcus aureus, Klebsiella, Proteus และเชื้อแบคทีเรียสายพันธุ์ที่ดื้อยาได้แก่ Salmonella typhi S. aureus และ Neisseria gonorrhoea น้ำมันหอมระเหยจากใบกะเพรายังมีฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรียที่ทำให้เกิดสิว Propionibacterium acnes และต้านเชื้อยีสต์ (Candida albicans) นอกจากนี้ น้ำมันกะเพรายังสามารถออกฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรีย S. aureus, Bacillus pumilus และ Pseudomonas aeruginosa ได้ โดยคาดว่าสารออกฤทธิ์ต้านแบคทีเรียในน้ำมันกะเพราคือ linolenic acid

๕.๑๐ ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ

สารฟีนอลิก เช่น cirsilineol, cirsimaritin, isothymusin, apigenin, rosmarinic acid และ eugenol และสารฟลาโวนอยด์ ได้แก่ orientin และ vicenin ในใบกะเพรามีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ จากการศึกษาในสัตว์ทดลองพบว่าสามารถลดการเกิดออกซิเดชันของไขมันที่เกิดจากการฉายแสงในตับหนูเม้าส์ น้ำมันหอมระเหยจากใบกะเพรามีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระได้ดีกว่ากรดแอสคอร์บิก (วิตามิน ซี)

๕.๑๑ ฤทธิ์ต่อหัวใจและหลอดเลือด

น้ำมันกะเพราฉีดเข้าหลอดเลือดสุนัขทำให้หลอดเลือดส่วนปลายขยายตัว และความดันโลหิตลดลง น้ำมันกะเพราขนาด ๓ มิลลิลิตร/กิโลกรัม ฉีดเข้าช่องท้องสัตว์สามารถช่วยป้องกันเลือดแข็งตัวได้เทียบเท่ากับแอสไพริน ขนาด ๑๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม นอกจากนี้พบว่าสารกิงกะเพราระยะยาวช่วยป้องกันการเกิดภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตาย (myocardial necrosis) ที่ถูกเหนี่ยวนำโดย isoproterenol ในหนูแรท โดยมีกลไกการป้องกันผ่านกระบวนการต้านอนุมูลอิสระ

๕.๑๒ ลดน้ำตาลในเลือด

การทดสอบในคนพบว่ากะเพราสามารถช่วยลดระดับน้ำตาลในเลือดก่อนและหลังอาหาร และในปัสสาวะ และสารสกัดกะเพราสามารถลดน้ำตาลในเลือดหนูแรทที่เป็นเบาหวานให้เป็นปกติได้ นอกจากนี้กะเพรายังมีฤทธิ์ต้านเอนไซม์ aldose reductase ซึ่งเป็นเอนไซม์ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดต่อกระจกในผู้ป่วยเบาหวาน

๕.๑๓ ฤทธิ์ป้องกันอันตรายจากรังสี

สารสกัดใบกะเพราช่วยเสริมฤทธิ์ WR-๒๗๒๑ ซึ่งเป็นสารป้องกันรังสีสังเคราะห์ ในการป้องกันอันตรายจากการฉายรังสีที่เซลล์ไขกระดูก การใช้ร่วมกันจะช่วยลดความเป็นพิษของ WR-๒๗๒๑ เมื่อใช้ในขนาดสูง นอกจากนี้สารฟลาโวนอยด์ที่แยกได้จากใบกะเพรา คือ orientin และ vicenin มีฤทธิ์ป้องกันอันตรายจากการฉายรังสีของเซลล์เม็ดเลือดขาวได้เทียบเท่าสารป้องกันรังสีสังเคราะห์

๕.๑๔ ฤทธิ์ต้านมะเร็ง

สารสกัดใบกะเพราด้วยเอทิลแอลกอฮอล์ มีฤทธิ์ต้านเซลล์มะเร็ง fibroblasts และยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งปอด (Lewis lung carcinoma) ที่ปลูกถ่ายให้หนูเม้าส์ ออกฤทธิ์ต้านการแพร่กระจายของเซลล์มะเร็งและเป็นพิษต่อเซลล์มะเร็งด้วยการยับยั้งการเกาะกันของเซลล์ (cell adhesion) ยับยั้งการแทรกตัวเข้าไปในเซลล์ปกติ (invasion) และยับยั้งการทำงานของ matrix metalloproteinase-๙ (MMP-๙) ทำให้ขนาดก้อนเนื้องอกและน้ำหนักปอดหนูที่ถูกปลูกถ่ายเซลล์มะเร็งปอด (A๕๔๘) ลดลง นอกจากนี้ ยังพบว่าสารสกัดกะเพรมีฤทธิ์ต้านมะเร็งในหนูเม้าส์ที่ปลูกถ่ายด้วยเซลล์มะเร็งเต้านม (Ehrlich ascites carcinoma) และมะเร็งชนิด Sarcoma ๑๘๐ และลดการเกิดมะเร็งในหนูแรทที่ถูกทำให้เป็นมะเร็งกระเพาะอาหารและมะเร็งตับ และสารสกัดใบกะเพราด้วยแอลกอฮอล์มีฤทธิ์ต้านการเกิดมะเร็งผิวหนัง (skin papillomas) ที่เหนี่ยวนำด้วยสารเคมีในหนูเม้าส์ น้ำมันหอมระเหยจากใบกะเพรมีฤทธิ์ต้านเซลล์มะเร็งเม็ดเลือดขาว และมะเร็งปากมดลูก ในหลอดทดลอง นอกจากนี้ยังพบว่าสารสกัดใบกะเพราด้วยแอลกอฮอล์มีฤทธิ์กระตุ้นเอ็นไซม์ที่เกี่ยวข้องในการกำจัดสารพิษและสารก่อมะเร็งได้แก่ cytochrome P ๔๕๐, cytochrome b๕, aryl hydrocarbon hydroxylase และ glutathione S-transferase (GST)

๕.๑๕ ฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกัน

น้ำมันหอมระเหยจากใบกะเพรา และน้ำมันเมล็ดกะเพราช่วยกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันในหนูแรท

๕.๑๓ ฤทธิ์อื่นๆ

สารสกัดกะเพราทั้งต้นด้วยแอลกอฮอล์มีฤทธิ์ช่วยบรรเทาอาการหลงลืมจากฤทธิ์ยาสโคโพลามีน และความจำเสื่อมจากความชราในหนูเม้าส์ สารสกัดใบกะเพราด้วยน้ำช่วยชะลอการเกิดต่อกระดูกในการทดลอง

๖. อาการข้างเคียง

ไม่มีรายงาน

๗. ความเป็นพิษทั่วไปและต่อระบบสืบพันธุ์

๗.๑ การทดสอบความเป็นพิษ

การทดสอบความเป็นพิษเฉียบพลันพบว่าสารสกัดกะเพราทั้งต้นด้วยแอลกอฮอล์ และเอทิลแอลกอฮอล์ร้อยละ ๗๐ มีความเป็นพิษปานกลาง สารสกัดจากใบกะเพราด้วยแอลกอฮอล์ มีความเป็น

พิษปานกลาง สารสกัดจากใบกะเพราด้วยเอทิลแอลกอฮอล์ร้อยละ ๕๐ และ ๗๐ มีความเป็นพิษน้อยถึงไม่
เป็นพิษ สารสกัดจากใบด้วยเอทิลแอลกอฮอล์ร้อยละ ๕๐ เมื่อฉีดเข้าช่องท้องหนูพบว่าขนาดสูงสุดที่ทนได้คือ
๑ กรัม/กิโลกรัม สารสกัดกะเพราด้วยน้ำไม่พบพิษเมื่อป้อนหนูแรทในขนาด ๒ กรัม/กิโลกรัม หรือผงใบ
กะเพราในน้ำไม่พบความเป็นพิษเมื่อป้อนหนูเมาส์ในขนาด ๗ กรัม/กิโลกรัม ส่วนน้ำมันกะเพราขนาดที่ทำให้
หนูแรทตายครั้งหนึ่งเท่ากับ ๔๒.๕ มิลลิลิตร/กิโลกรัม

จากการทดสอบความเป็นพิษกึ่งเฉียบพลัน พบว่าเมื่อฉีดน้ำมันเมล็ดกะเพราเข้าทางช่องท้องหนูใน
ขนาด ๓ มิลลิลิตร/กิโลกรัม ทุกวันเป็นเวลา ๑๔ วันไม่แสดงความเป็นพิษ สารสกัดใบกะเพราไม่พบพิษ เมื่อ
ป้อนหนูเมาส์ในขนาด ๗.๕ กรัม/กิโลกรัม ทุกวันจนหนูมีอายุ ๘ สัปดาห์

การทดสอบความเป็นพิษกึ่งเรื้อรัง พบว่าสารสกัดกะเพราด้วยน้ำไม่พบพิษ เมื่อป้อนหนูแรทในขนาด
๑ ก./กก. ทุกวัน เป็นเวลา ๑๓ สัปดาห์

๗.๒ ความเป็นพิษต่อตัวอ่อน

สารสกัดด้วยเบนซีนในขนาด ๒๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม เป็นพิษต่อตัวอ่อน สารสกัดใบกะเพราด้วยน้ำ
เป็นพิษต่อตัวอ่อน เมื่อป้อนหนูเพศเมียในขนาด ๑๐๐ และ ๒๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม สารสกัดรากด้วย
เอทิลแอลกอฮอล์ ขนาด ๒๐๐ มิลลิกรัม/กิโลกรัม ป้อนเข้าทางกระเพาะหนูที่ตั้งท้อง ไม่ทำให้แท้ง สารสกัด
ด้วยแอลกอฮอล์ ๕๐% ฉีดเข้าช่องท้องหนูในขนาด ๑ กรัม/กิโลกรัม ไม่พบความเป็นพิษต่อตัวอ่อน

๗.๓ ฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์

เมื่อป้อนหนูเมาส์ด้วยสารสกัดจากใบกะเพราในขนาด ๒.๕ กรัม/กิโลกรัม ติดต่อกันนาน ๒๑ วัน ไม่
พบฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ และมีแนวโน้มจะต้านการก่อกลายพันธุ์ที่ถูกกระตุ้นด้วยยาไซโคลฟอสฟาไมด์
(cyclophosphamide) ไมโตไมซิน ซี (mitomycin C) และโคลชิซิน (colchicine)

เมื่อป้อนสารสกัดจากใบกะเพราด้วยเอทิลแอลกอฮอล์ร้อยละ ๗๐ ไม่ก่อให้เกิดการกลายพันธุ์ และไม่
ทำให้เกิดไมโครนิวเคลียส แต่สามารถต้านการก่อกลายพันธุ์และสามารถลดการเกิดไมโครนิวเคลียสจากการ
ถูกกระตุ้นด้วยไซโคลฟอสฟาไมด์ เมื่อป้อนหนูแรททั้งที่ ได้รับและไม่ได้รับการปลูกถ่ายเซลล์มะเร็งตับ
(AS-๓๐D) ในขนาด ๕ กรัม/กิโลกรัม เป็นเวลา ๗ วัน อย่างไรก็ตามไม่พบว่าสารสกัดใบกะเพรามีฤทธิ์ต้านการ
เจริญของเซลล์มะเร็งตับ

สารสกัดใบกะเพราด้วยน้ำ ขนาด ๐.๕ มิลลิลิตร/จานเพาะเชื้อ ไม่พบฤทธิ์ก่อกลายพันธุ์ต่อเชื้อ
Bacillus subtilis M-๔๕, *B. subtilis* H-๑๗ ซาใบกะเพราสามารถยับยั้งการก่อกลายพันธุ์ของเชื้อ
S. typhinurium สายพันธุ์ TA๑๐๐ ได้เล็กน้อย แต่กระตุ้นการก่อกลายพันธุ์ในเชื้อ *S. typhinurium* สายพันธุ์
TA๔๘ สาร methyleugenol ซึ่งพบมากในน้ำมันหอมระเหยจากใบกะเพราเป็นสารก่อกลายพันธุ์และก่อ
มะเร็ง

๗.๔ พิษต่อระบบสืบพันธุ์

ไบกะเพราสดเมื่อให้แก่กระต่ายวัยเจริญพันธุ์ทั้งสองเพศ ขนาด ๑ กรัม/กิโลกรัม สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง เป็นเวลา ๑ เดือน พบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงที่อวัยวะเพศได้แก่อัณฑะ ท่อเก็บอสุจิ มดลูก และรังไข่ของ สัตว์ทดลอง จำนวนอสุจิลดลง และการตั้งท้องจะเกิดขึ้นได้เมื่อสัตว์ทดลองได้รับการผสมพันธุ์หลังจากหยุดให้ ไบกะเพรา ๑ เดือน

สารสกัดไบกะเพราด้วยตัวทำละลายเบนซีนให้แก่หนูแรท ขนาด ๒๕๐ กรัม/กิโลกรัม เป็นเวลา ๔๘ วัน พบว่าปริมาณ และการเคลื่อนไหวของอสุจิ ปริมาณฟรุคโตสในน้ำอสุจิ และน้ำหนักของอัณฑะหรืออวัยวะ สืบพันธุ์ลดลง แสดงว่าสารสกัดไบกะเพรา มีฤทธิ์ต้านฮอร์โมนแอนโดรเจน (antiandrogenic) แต่การทำงานของ ฮอร์โมนจะกลับเป็นปกติหลังจากหยุดให้สารสกัดกะเพราเป็นเวลา ๒ สัปดาห์

๘. วิธีการใช้เหง้ากระเพรา รักษาอาการแน่น จุกเสียด

๘.๑ ตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข (สาธารณสุขมูลฐาน)

ใช้ใบและยอด ๑ กำมือ (น้ำหนักสดประมาณ ๒๕ กรัมแห้ง) ประมาณ ๔ กรัม ต้มเอาน้ำดื่ม เหมาะเป็นยาขับ ลมสำหรับเด็ก

ใช้ใบสด ๓ ใบ ผสมเกลือบดให้ละเอียด แล้วละลายในน้ำสุก หรือน้ำผึ้ง หยอดให้เด็กก่อนที่คลอได้ราว ๒-๓ วัน เป็นยาขับลม กินไบกะเพราสดทุกวันแก้โรคกระเพาะได้

อ้างอิง

สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

